

ЕКЗИСТЕНЦІЙНІ ВИМІРИ ВІЙНИ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ПОЕЗІЇ

Данило Рега

*Карпатський національний університет імені Василя Стефаника;
вул. Шевченка, 57, Івано-Франківськ, 76015, Україна;
e-mail: danylo.reha@cnu.edu.ua*

Статтю присвячено аналізу екзистенційних вимірів війни в сучасній українській поезії, створеній у контексті повномасштабного російського вторгнення. Теоретичне підґрунтя становлять концепції К. Ясперса, М. Гайдеггера, А. Камю та Ж.-П. Сартра, які дозволяють осмислити поетичні тексти крізь призму граничних ситуацій, абсурду, свободи, тривоги й екзистенційного бунту. У дослідженні розглянуто твори з антології «Слово, загартоване війною. Том 1», що демонструють широкий спектр воєнного досвіду — від безпосередньої граничності, спричиненої війною, до внутрішньої психічної травми, від руйнування людської цілісності до її стійкого відновлення. Аналіз показав, що ключові екзистенційні виміри в поезії війни проявляються у формах переживання смерті, страху й тривоги, у виявах внутрішнього та морального бунту, у темах свободи й вибору всупереч неможливим умовам, у часовій розірваності буття, у мовчанні як способі свідчення, в етичній зустрічі з Іншим, у пошуку сенсу і можливості трансценденції.

Стаття демонструє, що сучасна українська воєнна поезія виступає не лише художнім відгуком на історичну катастрофу, а й формою екзистенційного самоусвідомлення та збереження людської гідності в умовах радикального зла.

Ключові слова: *сучасна українська література, вимір, екзистенційність.*

Постановка проблеми. Тема екзистенційних вимірів війни в сучасній українській поезії є напрочуд актуальною й багатовимірною з кількох причин. По-перше, тривалі воєнні дії (починаючи з 2014 року з подальшою масштабною ескалацією в 2022 році) радикально змінили й продовжують видозмінювати щоденне буття, мовну практику й культурну пам'ять в Україні, а поезія як жанр виступає одним із найоперативніших способів вербалізації цих змін: вона фіксує переживання, транслює травму й формує колективні наративи про сенс і сенсовтворення в умовах війни [4]. По-друге, сучасні дослідження вказують на те, що реакції поетів на війну не зводяться лише до документального або епічного

репортажу: дедалі частіше в текстах простежуються екзистенційні теми, а саме: сенс буття, проблема вибору, питання смертності, ідентичності, сакралізації/десакралізації світу, а також феномени «нормалізації» війни та її віртуалізації (соціальні мережі, медіа тощо) як нових площин існування. Ці теми привертають увагу дослідників у статтях, що досліджують як художні трансформації мови війни, так і її емоційне й сакральноецінне забарвлення [1].

Аналіз останніх досліджень. У науковому полі є кілька важливих робіт і дослідників, які торкаються питання поетичної репрезентації війни та змін у поетичному полі в епоху воєнного часу. Серед них В. Чернецький, чие есе «Ukrainian and Russian Wartime Poetry in the Age of Social Media: Challenges and Lessons» [4] аналізує поетичні практики війни в контексті соціальних мереж і підкреслює етичну необхідність глибшого осмислення воєнної поезії. Також важливими є дослідження, сфокусовані на вербалізації воєнного досвіду й перекладі воєнної поезії: Р. Івашків розглядає проблематику перекладу сучасної української воєнної поезії англійською та її роль у міжнародному рецепції [6].

Окремі праці безпосередньо аналізують екзистенційні виміри воєнної поезії: стаття В. Петренка «Екзистенційні виміри війни» [1] визначає війну як поле, що конструє нову дійсність і змінює кореляцію індивіда з навколишнім світом, а в праці «A Solidarity Narrative» [8] Ю. Казанова розглядають поезію як інструмент культурної дипломатії й емоційного свідчення, що також перетинається із екзистенційним досвідом авторів і читачів.

Незважаючи на наявні праці, помітна наукова лакуна полягає в систематичному осмисленні самих екзистенційних вимірів (наприклад: страху, тривоги, відчуження, сенсотворення, сакралізації смерті й буденності, вибору між життям і обов'язком) саме в поетичних текстах різних поколінь і позицій (включно з «комбатантською поезією», поезією внутрішнього фронту, поезією діаспори та репрезентаціями в соціальних мережах). Існуючі дослідження частіше розглядають пам'ять, переклад, соціальні медіа або загальні наративні трансформації, як-от у праці О. Романенко «Narrative and war: The experience of contemporary Ukrainian literature» [9], тоді як окреме тематичне зібрання та концептуальна карта екзистенційних вимірів у поезії досі потребують систематизації.

Метою статті є часткове заповнення цієї лакуни в частинах окреслення ключових екзистенційних категорій, що проступають у сучасній українській поезії про війну; аналізі репрезентацій категорій на прикладах поетичних текстів (включно з тими, що існують у мережевому просторі); показі того, як поетичні стратегії утворюють нові практики пам'яті й сенсотворення під час тривалої воєнної реальності.

Виклад основного матеріалу. Сучасна українська поезія, що народжується в реаліях війни, постає не лише як мистецька практика, а й як особливий спосіб існування. Воєнний досвід докорінно трансформує структуру буденності, вводячи людину в пороговий стан, де змінюються усталені моделі сприйняття світу, часу та мови. Саме тому аналіз поетичних творів цього періоду доцільно здійснювати крізь оптику екзистенційних категорій, які акцентують увагу на переживанні тривоги, самотності, страху, любові, смерті та на пошуках сенсу у реальності, що втратила передбачуваність.

Екзистенційна думка ХХ століття, представлена Жаном-Полем Сартром та Альбером Камю, утвердила переконання, що істинне буття відкривається людині в ситуаціях крайнього випробування. Війна якраз і є таким «граничним досвідом»: митець, який стає свідком і учасником катаклізму, прагне зберегти цілісність свого «я» через поетичне слово. У такому контексті поезія постає не лише як інструмент фіксації реальності, а як форма внутрішнього спротиву та спосіб утримання людяності в умовах тотальної небезпеки.

Для української поезії останніх років характерна висока концентрація екзистенційних мотивів: почуття абсурдності буття, досвід втрати й провини, але також — віри, відповідальності, взаємної присутності. Поетичне висловлювання у час війни набуває функції свідчення: воно не просто фіксує травму, а й переосмислює її, надаючи пережитому нового смислу. У віршах поетів-воїнів війна постає як простір морального вибору, де особистість відкриває себе через дію, жертвність і пам'ять. У текстах цивільних авторів воєнний досвід стає поштовхом до внутрішнього переосмислення: спробою збагнути втрату дому, дитинства, минулого та водночас утвердити цінність любові й ніжності як останнього прихистку людського.

Показово, що екзистенційна поезія війни часто тяжіє до стислості, верлібрової форми, фрагментарності, а її композиція відтворює розірваність воєнної реальності. Лаконічність, відсутність рими, документальний тон у поєднанні з глибокою метафоричністю створюють ефект прямого й правдивого свідчення. У цих формах проступає поезія, що перебуває на межі між життям і смертю, де слово перетворюється на продовження дихання — знак присутності серед руйнації.

Екзистенційний вимір війни розгортається на перетині індивідуальної свободи, досвіду граничних ситуацій, усвідомлення смертності та пошуку смислу в умовах радикального порушення звичного буття. Звернення до філософії екзистенціалізму дозволяє окреслити ті концепти, що стають продуктивними для інтерпретації поетичних текстів, що виникають у час війни. Карл Ясперс описував граничні ситуації як ті, що неможливо подолати: смерть, страждання, провини, боротьба; але є ситуації, що залишаються такими за своєю сутністю, навіть коли їхній миттєвий

вигляд змінюється й їхня повелительна сила вкривається завісою: я маю вмерти, я маю страждати, я маю боротися, я підпорядкований випадковості, я неминуче заплутуюсь у провині. Ці основні ситуації нашого буття ми називаємо граничними ситуаціями. Тобто це такі ситуації, через які ми не можемо переступити, які не можемо змінити [7]. Війна інтегрує всі ці аспекти одночасно, тому стає тотальною граничною ситуацією, яка розкриває справжню структуру людського існування. У прийнятті такої ситуації людина стикається з питанням власної автентичності, зі спробою знайти спосіб бути собою у світі, позначеному руйнуванням та непевністю. У поезії це вимірюється мотивами надламу, втрати суб'єктності, коливання між безсиллям і внутрішнім прозінням, а також пошуком нових форм присутності у світі.

У М. Гайдегера тривога є фундаментальним настроєм, в якому бути там стає відкритим для загрози власному буттю, тоді як «страх — настрій, спрямований на щось конкретне у світі» [5, с. 40]. Війна радикально поєднує ці два стани: конкретна загроза смерті постійно супроводжується відчуттям всезагальної нестабільності світу. У поезії війни це проявляється через мотиви втрати ґрунту, сенсу, розщеплення між «тут і зараз» та неосяжним горизонтом можливого. Війна, як і тривога, оголює світ у його непевності та крихкості, що створює специфічну поетичну образність — уривчасту, білу, фрагментарну. А. Камю підкреслював, що абсурд виникає з конфлікту між людським прагненням до сенсу й байдужістю світу [3] Війна робить цей розрив максимально відчутним: руйнування, смерті й непоясненна жорстокість створюють ситуацію абсурду.

У сучасній українській поезії бунт проявляється у формі тривалої солідарності, збереження мови, фіксації досвіду втрат, оновленого погляду на свободу та цінність людського життя. Французький філософ Ж.-П. Сартр наголошував, що людина завжди «приречена на свободу», навіть у крайніх обставинах вона мусить обирати і відповідати за свої вибори, бо, будучи кинутим у світ, вона відповідає за все, що робить [10].

У війні цей принцип набуває нової інтенсивності: навіть не-вибір стає вибором (залишитися чи поїхати, мовчати чи говорити, бути свідком чи діяти). Поезія фіксує момент прийняття цього вибору, особливо в текстах цивільних авторів: рішення жити, виживати, боротися, пам'ятати, не втратити людяність стають центральними екзистенційними актами.

У війні тіло стає місцем травми, болю, вразливості, а також джерелом пам'яті та стійкості. Сучасна поезія часто зосереджується на цьому як на екзистенційному моменті, що вимагає співчуття й свідчення. Екзистенційний час війни — це час між «до» і «після», час, де майбутнє непрозоре, а минуле постійно переписується. Поезія часто відтворює цей досвід через фрагментацію, монтажність, короткі «моментальні» вірші, які фіксують розриви в особистій та колективній хронології.

У багатьох екзистенційних філософів мовчання виступає одночасно актом спротиву й способом зберегти внутрішній сенс.

У воєнних текстах мовчання часто постає як:

- неможливість говорити про непереборну травму;
- форма поваги до загиблих;
- жест самозбереження;

Поезія стає актом свідчення — обов'язком говорити про те, що бачиш. Отже, на основі екзистенційної філософії можна виділити такі ключові модули воєнного існування, які яскраво репрезентуються у сучасній українській поезії: граничність (досвід смерті, страждання, боротьби), страх і тривога як онтологічні стани, абсурд і внутрішній бунт, свобода і вибір у неможливих умовах, часова розірваність, мовчання і свідчення, етична зустріч з Іншим, пошук сенсу та можливість трансценденції, крихітність і водночас стійкість людського буття. Ці та інші екзистенційні виміри ми й застосуємо для подальшого аналізу поетичних текстів.

За основу нами були взяті поетичні твори з антології «Слово, загартоване війною». Фактично, вся вміщена в антологію поезія може бути розглянута крізь призму екзистенційних вимірів, то ж ми спробуємо проаналізувати деяку з них. Так, у поетичному тексті Іллі Чернілевського «Поправляю похмуро бронік...» прослідковується граничність, тобто досвід смерті та боротьби. Текст написаний напередодні загибелі автора, що робить досвід граничності не абстракцією, а документальною реальністю:

*Що з веселого тут – лиш чайки
Що з веселого тут – лиш чайки
Що зачовгане небо рвуть
Не жаліюся. І не кличу.
Хай що мало піти – піде
Наче просто шкідлива звичка
Наших спогадів тло бліде
Щоб ім'я, що пекло окропом
Із землі мого серця шмат
Не урвало. І кров над окопом
Щоб забулася, як кошмар
Щоб були ми живі, здорові
Перемога була і мир
Я дивлюся на плями крові
Я роздумую, хто є ми
в параної. У перегоні.
В лапах схованок і тривог...
Поправляю похмуро бронік. [2, с. 291]*

У цих рядках смерть стає візуально-фізичною присутністю. Це той момент, коли буття максимально наближається до межі, а свідомість фіксує її. Далі проступає страх і тривога як онтологічні стани й це не прикметна емоція, а фундаментальний стан. Ці образи створюють досвід світу, де небезпека не локалізована: вона всюди. Страх тут не паралізує, а є «середовищем існування». Найсильнішим актом свободи стає мінімальний жест. Попри страх, тривогу та наближення смерті, суб'єкт обирає залишатися в боротьбі. Це сартрівський екзистенціальний вибір — дія всупереч абсурдності ситуації. Ілля Чернілевський одночасно показує: крихкість (кров, страх, параноя) і стійкість (він не тікає, не здається, продовжує виконувати обов'язок). Поєднання цих двох вимірів створює парадоксальну силу української воєнної поезії. Для цього вірша центральними є граничність, екзистенційний страх, вибір у неможливості та крихкість буття, яка проте не заперечує внутрішньої стійкості суб'єкта.

Ілля Чернілевський пише за день до загибелі, і це надає тексту екстремальної граничності. Навіть буденні дії (“поправляю бронік”) стають жестами виживання. Страх і смерть тут не метафори, а фізично присутні стани. Фраза “в лапах схованок і тривоги” фіксує не емоцію, а онтологічну структуру буття на фронті: людина існує у постійній напрузі між життям і смертю. Попри страх, герой не відступає: обирає бути на позиції, обирає відповідальність. Це типове для екзистенціалізму: свобода найчистіша там, де вибір майже неможливий. Мовчазне “Хай тебе береже твій бог” — це свідчення, що звучить замість крику. Поезія фіксує досвід, який інакше зник би разом із автором. Вірш одночасно демонструє крихкість (страх, виснаження) і стійкість (готовність стояти). Це подвійність фронтового існування.

В поетичному тексті Уляни Шарпе “...Уламки надщерблених слів із псалмів...” авторка демонструє зовсім інший спектр екзистенційного досвіду — не фронтовий, а метафізично-онтологічний:

... Уламки надщерблених слів із псалмів

підшкірно подразнюють рани.

Німі і безкрилі ангели тінями

снують по містах.

Відвертають обличчя від огорнених тишею,

що впадають у чорні лігва землі.

Їм більше не холодно.

*Їх зігрівають розпуцені коси,
красивих колись, повних віри очей.*

Ангели ранять ще більше,

бо знають, жодні молитви

і жодні боги не втамують біль,

всіх від нині бездітних,

благословенних на відчай,

*що коріння пустив аж на сім поколінь.
 Безмовно кричи у пільму.
 Де колись протікала ріка
 – зараз лезом прорізала ґрунт,
 розливаючи чорні загуслі від помсти води.*

Пригуби.

Напої всіх своїх дітей, хай їм більше не сняться сни.

Перехрести й помолися востаннє.

Ангели відвертають обличчя. [2, с. 303]

Тут страждання показано як невіддільне від тіла й мови. Війна трамує не лише людей, а й саму можливість молитися, говорити, називати. Вірш конструє світ, у якому Бог мовчить, ангели «німі і безкрилі», а молитва не рятує. Це світ, у якому на страждання немає відповіді. Але поезія сама стає актом бунту проти цього мовчання. Вона не капітулює перед безглуздістю — вона її фіксує, окреслює, робить видимою. Вірш наповнений мовчанням, але саме воно стає свідченням. Відвернення — це і є жест, який говорить більше за слово. У цьому вимірі поезія функціонує як меморіальний акт, що фіксує невимовне. Поетеса не обіцяє «світла після темряви» — трансценденція тут має характер занурення. Це не піднесення над реальністю, а проходження крізь її чорну метафізику. Так формується трансценденція через трагедію, а не попри неї. Домінують страждання, абсурд, бунт, мовчання як свідчення, а також трансценденція, що проростає з темряви, а не з обіцянки втіхи.

Лала Тарапакіна крізь поезію “Боже, присядь на хвилину...” репрезентує феномен цифрової екзистенційності війни. Війна розриває традиційні часові структури: минуле недоступне, майбутнє під питанням, все зведено до коротких повідомлень.

Якщо Бог мене чує, я хочу звернутися напругу:

- "Боже, присядь на хвилину, тримай телефон мій, читай війну.

Наші тексти прості, напевно, на цей раз – Пулітцер пас,

Але Ти прочитай і всім розкажи про нас".

І стається диво – Бог сидить тихенько, читає слово

І бормоче – ніколи в житті не читав такого:

"Вибач"

"Дякую"

"Хочу додому"

та співчуття – безкінечні свічки, що очевидно не про життя

"Як ти"

"Де ти" та "Не хвилюйся, зі мною ок"

Номери карток

Номери карток

Номери карток ...

Загубилась такса

*Загинув тато**В полоні дід*

*На веселку черга – останній, начебто, сірий кіт.
 Бог сидить, читає, тремтить телефон у Його руці
 Каже – як багато дякують невгамовні ці українці!
 Головою хитає, і поки я чаю Йому несучу –
 Він мене питає – а хто такі ті ЗСУ?
 - "Бачу, ваші люди щоденно моляться ЗСУ та мені,
 Напевно, ми ваші два українських Боги на цій війні".
 Бог закінчує на сьогодні стоденну книгу, за мить зника...
 Я стаю безсовісною нахабою, хапаю Його за рукав:
 - "Поки наші розстріляні діти лягають спати на небесах,
 Хочу, щоби Ти кожного відспівав, про кожного написав.
 Вимагаю, Боже, щоб Ти сидів біля виходу Сам, особисто Ти –
 І нікого з наших більше не пропустив" [2. с. 244]*

Це хронотоп миттєвості, де існування підтверджується тут-і-тепер, кожною короткою відповіддю. У вірші Бог запрошується «читати» людські повідомлення. Це унікальний акт — людина приносить Богові людський біль у формі SMS. Це не прохання про чудо, а вимога бути свідком. Етична зустріч тут — інверсійна: не Бог судить людину, а людина приносить Богові свій біль для читання. Перелік повсякденних фраз, карток, коротких переписок — і раптом дізнається, що тато загинув. Реальність смерті вторгається у формат побутового спілкування. Це радикальний абсурд — смерть приходить так само, як інформація про оплату чи прохання передати корм собаці. У поезії прості слова — «дякую», «вибач» стають способом тримати світ. Це стійкість, яка виявляється у м'яких, негероїчних формах. Цей текст найвиразніше артикулює часову розірваність, етичну зустріч з Іншим, абсурдність повсякдення, а також крихітність і водночас упертість буденного людського життя, яке продовжує існувати в умовах війни.

Поєднання люті («всіх уб'ю») з буденною фразою «засинаю» створює камюанський абсурд: людина реагує на нелюдську реальність максимально «людською» втомою. Брутальна лайка — це форма екзистенційного бунту, де слово є останньою зброєю у вірші Дзвінки Торохтушко:

... Ти ще не спиш? А я ось уже дримаю.

Це ти мені, а чи я тобі щось казати маю?

Так ось: по війні ми з тобою підемо на Бону.

Pink floyd, Dіrрurple, А-На, всі діла...відро кави. Ну, а по тому

Заспіваєш мені, уже вчи слова, тієї думи про козака Голоту,

*Що вміє цеглу вкладати, ставити плитку, робити меблі...всяку знає
 роботу...*

Але не має хати в Попасній, не має жінки, дітей. Тепер і Рябка немає...

Сука війна. Сука Москва. Суки танкісти...Всіх уб'ю. Засинаю.

*Йди і вчи оту думу! І ні про що не думай.
Війна - то козацька справа. На жаль, тут багато суму.
Рябка пом'яни. Добрий пес, він охрещений капеланом.
Ніч глибока, зорі високі, з байраку тягне туманом.
Степ під голову, автомат при боці, капелан хроче, наче Бах, органом.
У нас усе 4.5.0. В нас усе за планом. [2, с. 67]*

Фраза “Рябка пом’яни. Добрий пес” — свідчення втрат, які підривають основу буття. Смерть домашнього друга болісна так само, як смерть побратима: межа між людським і нелюдським стирається. Монолог переходить від мрій про “піти на Бону” до тремтливої пам’яті про Попасну, і повертається в окопну теперішність. Минуле, майбутнє і теперішнє існують одночасно. Усі ці репліки — це сповідь у темряві, спосіб вижити, можливість проговорити те, що інакше з’їсть зсередини, це світ, в якому крихкість проявляється у втомі, злобі, втраті; стійкість проступає у фразі “У нас усе за планом”, де солдат іронічно приймає хаос як порядок.

Висновки. Отже, сучасна українська поезія демонструє, що екзистенційні виміри війни не існують окремо — вони переплетені, де граничність → породжує тривогу, тривога → випробовує свободу вибору, вибір → здійснюється тілесно, у стані травми, травма → змінює відчуття часу, часова розірваність → вимагає мовчання і свідчення, свідчення → є формою бунту, а бунт → веде до пошуку сенсу. Українська поезія останнього десятиліття розгортає екзистенційну карту війни: від тілесної і духовної вразливості до етичної відповідальності та внутрішнього спротиву. Ми можемо долучити до когорти тих поетів, в чиїх поетичних текстах присутні екзистенційні виміри віни, зосібно це С. Жадан, К. Калитко, І. Шувалова, Ю. Іздрик та багато інших. Отже, екзистенційний вимір новітньої української поезії полягає в тому, що поетичне слово здатне протистояти хаосу війни, відновлювати зв’язок між внутрішнім і зовнішнім світом, перетворювати досвід руйнування на акт творення. Поезія війни постає не лише естетичною реакцією на катастрофу, а й способом виживання та самоусвідомлення, спробою утвердити людську присутність у світі, який розпадається. У обраних нами поетичних текстах автори представляють тритрьох віршах бачимо різні модуси екзистенційного переживання війни: граничність, страх, свобода вибору, страждання, абсурд, бунт, мовчання і свідчення, трансцендентність, часова розірваність, зустріч з Іншим, абсурд буденності, крихкість життя. Разом вони окреслюють повний спектр екзистенційних вимірів війни — від фізичної межовості фронту до метафізичної безодні втрати і цифрової повсякденності сучасної людини.

Література

1. Петренко В. Екзистенційні виміри війни. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2025. № 50. С. 277–283.
2. Слово, загартоване війною. Антологія мережевих текстів (2022 рік) : у 3-х т. Т. 1 : Поезія / автор ідеї-упорядник А. М. Мартинець; передмова А. М. Мартинець. Електронне видання. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2023. 305 с.
3. Camus A. “The Myth of Sisyphus. URL: <https://www.themarginalian.org/2016/12/26/albert-camus-myth-of-sisyphus-consciousness/> (дата звернення: 18.11.2025).
4. Chernetsky V. Ukrainian and Russian Wartime Poetry in the Age of Social Media: Challenges and Lessons. *Slavic Review*. 2024. №83(3). P. 521-526.
5. Heidegger, M. *Being and Time*. New York : Harper & Row, 1927. 458 p.
6. Ivashkiv R. Translating Ukrainian War Poetry into English: Why It Is Relevant: East/West: *Journal of Ukrainian Studies. Ukrainian Culture and the War in the Donbas*. Volume IX, №. 1 (2022). P. 37-65
7. Jaspers K. Grenzsituationen. URL: https://jaspers-stiftung.ch/de/karl-jaspers/grenzsituationen?utm_source=chatgpt.com (дата звернення 16.11.2025).
8. Kazanova Y. A Solidarity Narrative: The Soft Power of Ukrainian Wartime Poetry. *Czech Journal of International Relations*. 2024. № 59(1). P. 127-152.
9. Romanenko O. Narrative and war: The experience of contemporary Ukrainian literature. *World Literature Studies*. 2025. № 17(3). P.13-23.
10. Sartre J.-P. Existentialism is a humanism. URL: <https://www.marxists.org/reference/archive/sartre/works/exist/sartre.htm> (дата звернення 17.11.2025).

**EXISTENTIAL DIMENSIONS OF WAR IN CONTEMPORARY
UKRAINIAN POETRY****Danylo Reha**

*Vasyl Stefanyk Carpathian National University;
57 Shevchenko St., Ivano-Frankivsk, 76015, Ukraine;
e-mail: danylo.reha@cnu.edu.ua*

Abstract. *The article is devoted to the analysis of the existential dimensions of war in contemporary Ukrainian poetry, created in the context of the full-scale Russian invasion. The theoretical basis is the concepts of K.*

Jaspers, M. Heidegger, A. Camus and J.-P. Sartre, which allow us to comprehend poetic texts through the prism of limit situations, absurdity, freedom, anxiety and existential rebellion. The study examines works from the anthology “The Word Tempered by War. Volume 1”, which demonstrate a wide spectrum of war experience — from the immediate limitlessness caused by war to internal psychic trauma, from the destruction of human integrity to its sustainable restoration. The analysis showed that the key existential dimensions in war poetry are manifested in the forms of experiencing death, fear and anxiety, in expressions of internal and moral rebellion, in the themes of freedom and choice despite impossible conditions, in the temporal discontinuity of being, in silence as a way of testimony, in the ethical encounter with the Other, in the search for meaning and the possibility of transcendence.

The article demonstrates that modern Ukrainian war poetry acts not only as an artistic response to a historical catastrophe, but also as a form of existential self-awareness and the preservation of human dignity in conditions of radical evil.

Keywords: *modern Ukrainian literature, dimension, existentialism.*